

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 3.8.2016
Sayı: 722

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çeşme ve çeşme başları ülkemiz kültürünün önemli değerleridir. Sarnıçlar ise ülkemizde ilk yerleşmelerden günümüze insanın suyu sahiplenme ve yararlanma düşüncesinin bir farklı yansımasıdır. Evlere şehir şebeke suyunun bağlanması ile mahalle, sokak çeşmeleri önemini kaybetmiştir. Ne yazık ki anıt eser sayılacak çeşmeler, değerleri tam kavranmadığından olacak gereken koruma sağlanamamıştır. Kimisi yol açma çalışmalarında yok olurken kimisi de yol seviyesi altında kalarak işlevsiz bırakılmıştır. Çeşmelerin kimi yok edilmiş, kimi bakımsız, kimi suyu akmaz bir anıt olarak kentlerimizde, meydanlarda sokak aralarında karşımıza çıkmaktadır. Su medeniyetimizin seçkin eserleri ne yazık ki göz göre göre yok olmaktadır. Çeşmeler, sarnıçlar, su yolları, su kemerlerinden kalanların kurtarılması, korunması ülke genelinde durumlarının incelenmesi ve yapılanların irdelenmesi amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105' inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ederim. Saygılarımla. 13.07.2016

Çeşme Anıtı
Konya

Ömer Fethi GÜRER
Bursa

Kadın Durmaz
Tokat

Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili

Torabi KAYAN
Kırklareli
Kırklareli Kaymakamı

Kemal ZEYBEK
Samsun

Nurhayat Altın Kaya
Bursa

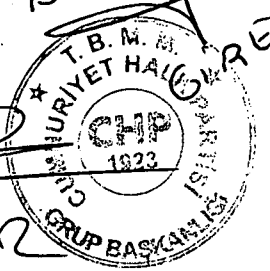
Çeşme Anıtı
Konya

Ömer Fethi GÜRER
Zonguldak

Güney Yılmaz
GÜNEY ZEYBEK
İSTANBUL

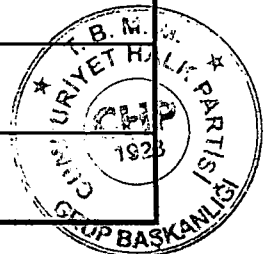
Bare KARADELİ
Samsun

Bülent Bektaşoğlu
Giresun

722 Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Elif Döğün Türkmen	Adana	[Signature]
Onursal ADIGÜZEL	İstanbul	[Signature]
Müşfik Akaydin	Ardahan	[Signature]
Mahmut Çarş	Adana	[Signature]
Hilmi Yonayıcı	Hatay	[Signature]
GEDAL KIMIKHOĞAN	Mersin	[Signature]
Tokdemir ÇARŞAK	Kocaeli	[Signature]
Karim Arslan	Denizli	[Signature]
Ali AKYILDIZ	Sivas	[Signature]
Binal Ertan	HATAY	[Signature]
Erkan Aydın	Burdur	[Signature]

GEREKÇE

Su bir kùltùrdür. Suyun varlığıyla yaşam oluşmuş, kentler kurulmuş ve tarihin farklı evreleri doğmuştur. Su insan için vazgeçilmez olduğu gibi suya erişim için insanoğlunun uğraşı da günümüze erebilen izleri ile önemli uğraşların doğmasına vesile olmuştur. Su yolları Anadolu ve Trakya için başlı başına dün anlatılarıdır. Su kemerleri, sarnıçlar, çeşmeler, su yolları ile ciddi bir zenginliğimiz vardır. Ne varki bu bağlamda koruma, yaşatma kùltürümüz durum saptamasından öteye gitmemektedir. Ülkemizde yüzlerce tarihi çeşme ya yok olmuş ya yok olmak üzeredir. Su kemerlerinde de benzer durumlardan söz etmek olasıdır. Sarnıçların ülke genelinde bir envanterinin varlığından söz edilemez. Osmanlı toplumunda 1870' li yıllara kadar evlerde su tesisatı olmaması çok sayıda çeşmenin yapılmasını sağlamasına vesile olmuştu. Şehirlere kimlik katan çeşmeler sebiller, selsebiller, şadırvanlar, fiskiyeli havuzlar, serdablar, bentler özellikle önemli kentlerde birer anıt özelliğinde yapılmışlardı. Suyun eve girmesi sokak çeşmelerini yok ederken su yolları da gelişen teknoloji ile künklerden, kemerlerden borulara dönüştü. Meydan çeşmeleri, sokak çeşmeleri suları akmaz oldu. Çođu çeşme yapımında estetik ve mimari öne çıkmıştı. Çeşmelerin ve su yolları ile su kemerlerinin geleceğe taşınması, korunması, sahiplenilmesi dünün canlı anlatısı ve izlerinin yaşatılması olacaktır.

Son yıllarda ambalajlı su sektörünün de gelişmesi sokak ve meydan çeşmelerinin tümünden kullanılmaz duruma düşürülmesine bir neden olarak görmek olasıdır. Yolda su arayan kişi ambalajlı suyu bedelli almaktadır. Çeşmelerin kurnaları da dahil korunamaması ve suyun farklı amaçla çeşmeden alınması da çeşmelerin yok olmasının diğere gerekçeleri arasında tanımlanabilir. Varsayılan olumsuzluklara rağmen meydan ve sokak çeşmelerinin korunması bir kùltürün yaşaması adına önemlidir. Tarihi su kemerlerinin de bir çok doğal etki nedeni ile bozulmalar uğradığı bilinmektedir. Su kemerleri korunması da önemlidir. Çeşmeler, sarnıçlar yapıldıkları dönemin tanıklarıdır. Dönemsel mimarinin kùltürel mirasıdır. Çeşmeler suları kesilmiş, ya da içilmez tabelası asılmış, sarnıçlar ise adeta unutulmuş konumdadır. Su kemerleri ise korunmaya muhtaç durumdadır. ÇEKÜL Vakfı ile bazı kuruluşların çabaları bu bağlamda önemlidir. Ancak tüm ülkede " Çeşmeleri kurtaralım" adına başlatılacak bir çalışmaya TBMM öncülük edebilir. Ülke genelinde bu bağlamda yok olan, korumaya muhtaç saptanan ya da araştırıldığında ortaya çıkacak çeşmeler sarnıçlar için araştırma ve ardından kurtarma çalışmalarının yaratılması olasıdır.

Meclis araştırması ile konunun ele alınması önemli bir kùltür dönümünün değere bulmasına vesile olacaktır.

